

ՏՆՈՐԷՆ ԽՍՐԱՊԵՐ

ԵՒ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՅՈՒՆ

ՆԻԿ. Մ. ԹԻՖ. ՊԵՆՏԱՆԱՅ

ԽՍՐԱՊԵՐՈՒՆ

Պատկերի վերջին մասը

Խոսքի վերջին մասը

Հոգ ԹԻՖ 13

Ա. Չ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն

ՊԵՐՏԵՐ 1 ՈՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՅՈՒՆ

Կ. Պատկերի

Տարեկան 72 250

Վերականգնող 130

Երեսման 70

Կ. Պատկերի

Տարեկան 72 330

Վերականգնող 170

Երեսման 90

Օտար երկիր տրված 40 ֆր.

ՆԵՐԿԱՅ ԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ

Կառավարութիւնը, որ մինչև ցայսօր ինքն ուրիշին դրա մական օգնութեանը կ'կարօտէր, երեկուցէ ինքն սկսաւ օգնել դրամապէս իւր Կ. Պատկերի և չըր. շաղախից ժողովրդեանը:

Հացին հօխան, որ քայմէի գնոյն անկման իւրաքանչիւր քայլին՝ ինքն ալ հետզհետէ քինը բարձրացնելով մինչև երկու օր առաջ 8 կամ 8 1/2 ղշի ելած էր, այսուհետեւ քայմէին անկմանն ու անվարկեւուն առանց նայելու՝ առհասարակ 6 1/2 ղշի պիտի ծախուի մայրաքաղաքի և չըր. քայմէի մէջ, իսկ այդ գումարէն աւելին, այսինքն հօխայ գլուխ 2 ղշ. հացադործը կառավարութեան պիտի ստանան, որոշեալ անօրէնութեամբ մը՝ ինչպէս երէկ ծանուցինք:

Հաշիւ կըլլայ թէ Կ. Պատկերի մէջ և չըր. քայմէի օրը 500-000 հօխայ հաց կ'ապաւի, որոյ 8 1/2 ղշ. գնոյն, որ հացիւ այդքան գնով մը կրնայ ծախուիլ այսօր, ոսկին թղթով 440 ընկելով, ոսկեդրամ 58 փոյի հաշով, այդանցով ստակ 8 1/2ին ին 6 1/2 ղշ. ժողովուրդը պիտի վճարէ հաց առած ատեն, 2 ղշ. ալ կառավարութիւնը ինքը, ըսել է թէ գանձը օրը 1 միլիոն ղշ. օգնութիւն կամ նպաստ մը պիտի տայ ժողովրդեան մինակ հացին վրայ, իսկ միւս պարէնները ոսկւոյ գնոյն հետ զուգնեցողութեամբ իրենց վերելքին պիտի հետեւին:

Կառավարութեան այս արարքն ստուգիւ պահ մը հարցնել կ'տայ մարդուս իւրովի թէ ինչքան ատեն պիտի կարենայ տոկալ հետզհետէ մեծնալու վրայ եղող այս օգնութիւնն ու նպաստը ընելու գանձը, որն օր մինչև ցարդ ինքը կարօտ եղած էր իւր ժողովրդին օգնութեանը ու նպաստին, ապրա-

կոյս չկայ թէ այս օգնութիւնը պիտի տեսէ հաւանականաբար մինչև որ քայմէի ընթացքը բարձր, և կամ հացին բնական գինը նորէն 6 1/2ին կարենայ իջուցուիլ, բայց ինչքան ատեն ալ տեսելու ըլլայ առի՛ անտառաւորութիւն իրողութիւն մ'է որ՝ կառավարութիւնը իրական և ճշմարիտ, և ոչ թէ կեղծ կամ կարծեօք, նպատակը ըրած պիտի ըլլայ իր ժողովրդեան, սորա կերած հանապազօրեայ հացին գնոյն 1/4ը ինքը վճարելով:

Առի՛ ստոյգն ըսելու համար՝ խիստ մեծ խնհումութեան ներքիննալ միջոց մն է որ ձեռք կ'առնուի, զի ի բաց թողուլու իշխման նկատմամբ, կառավարութեան ձեռնարկած այս միջոցը միայն կրնար առաջին առնուի՝ հացին գնոյն հետզհետէ ստեղծելու հասարակութեան և մանաւանդ տաճիկ ժողովրդը գետն մէջ յառաջ գալիք մտաց գրգռութեանը կամ յուսահատեան մէջ ծայրայեղութեանը:

Չի պէտք է գիտնալ որ, ներկայ տաճիկապալից պարտաւորութեան մէջ, թէպէտ թուրքիոյ բոլոր հպատակ ժողովուրդներն ալ ներքինութեան, տառապանաց և քննադատման ենթարկուած են, սակայն միջոց մէջ ամենէն աւելի ներքիննալ ու քննադատուողն տաճիկ ժողովուրդն եղած է, սո՛ւ հաշիւով թէ թողուլ դաւառներն ի բաց, մինակ Պատկերի ընթացքը վրայ խօսելու համար, հոս ոչ-մահմանական ժողովրդաց 0/0ին 99ը ազատ և անկախ դիւրք մ'աւելին, որը վաճառական է, որը խանութպան է, որը արուեստաւոր, որն ալ գործաւոր կամ սպասաւոր, Աստուծոյ ամենքն ալ իրենց ծառայութեան վարձքը ոսկեդրամի և կամ հացին գնոյն վրայ չափելով՝ նոյն համեմատութեամբ կ'կարգադրեն վաճառականին, պա-

կաս տաւաղէն հրաժարելով եւ աւելի վճարողին մօտ ծառայելու երթալով, նոյնպէս վաճառականը կամ խանութպանը իր տարածքը ոսկեդրամի հաշիւով կ'մտնէ կամ կ'առնէ:

Մինչդեռ տաճիկ ժողովուրդը այս դիւրքը չունենալով, աստից 0/0ին 99ը Դրան կամ Գոնէն վճարելիք ամսական թուաւորը կ'ապրին, և յայտ է թէ ժամանակաւ 10 ոսկի ամսական ունեցող տաճիկ պաշտօնավարի մ'այսօրուան առած ամսականը քանի՞ դրշ. ըսել կ'ըլլայ, — հաշիւ 2 օսմ. ոսկի, 10 ոսկիին տեղ 10 հատ հարկւրնոց թուղթ առնելով:

Իրաց այս վիճակը բերաւ հոն հասոյց՝ որ տաճիկ ժողովրդին 0/0ին 99ը իւր օրտպան հիկ վարձքին հաշիւ 1/4 կամ 1/5ը կարենալով այսօր տեսնալ, այն ալ մեծ դժուարութեամբ, միւս հպատակ ժողովուրդներէն աւելի սկսաւ տառապել, և Գոյ. մէջ ըսուած պատուհասին աղետից դրեթէ 0/0ին 99ը իր վերայ մինակ ծանրացաւ, որոյ ներքեւ հիկ քիչ մ'ատեն ալ այսպէս շարունակելու ըլլայ, որ անօրէն մնալ ըսել էր, մեծ միտք մ'աւելնալ պէտք չէր դուշաւ կելու թէ՛ այս վիճակը յուսահատ ծայրայեղութեան մը պիտի դարձար յաւելելու Ահա գըլխաւորաբար այս բանին առաջին անգամ ըլլալուն համար է որ մեծ գոհանակութիւն կը պատճառէ կառավարութեան ձեռք առած այս վերջին խոհանարան միջոցը, որն օր սակայն ինչ ինչ քննադատելի կողմեր ունենալէ զերծ չէ:

Օրինակի համար աստից մին յիշելով, կառավարութիւնը իւր այս նպատակը ժողովրդէն ցարդ իր տեսած նպատակն իր խորինութիւն մը եթէ կ'նկատէ, ատենօք կառավարութեան

նպատակներն ալ ասոր մէջ կը նպատակաւորուին կ'որ, զի Պոլսոյ բնակչաց դրեթէ կէսը օտար տէրութեանց հպատակ լինելով, և օտար հպատակներն ալ ժամանակին օսմ. կառավարութեան նպատակը չըլլալով թէ նիւթապէս, թէ դրամապէս և թէ անձնապէս, զի բոլոր նպատակ բերը օսմ. հպատակաց վրայ մնաց, ինչու որ մէկը իյալնէ տուաւ, միւսը իւր ձիւրը, մէկ ուրիշը գնաց Զաթալճա օրերով աշխատեցաւ ևն. հետեւաբար օտար հպատակը ալ փոխարէն նպատակաւորուելու իրաւունք մը չէին կրնար ունենալ, ատի մինակ օսմ. հպատակաց իրաւունքն ըլլալով, մինչդեռ կառավարութեան սոյն վերջին տնօրէնութեանը մէջ օտարն ալ հիշք օսմ. հպատակին պէս նպատակաւոր կ'ենէ կ'որ, ասոր ալ կերած հացին 2 ղշ. վճարելով օսմ. կառավարութեան վրայ մնալով, որոյ բնաւ պարտք չէ:

Ինչպէս, ատի իբրեւ օրինակ յիշցինք և ոչ թէ խճճելու համար, և կասկածելով իսկ թէ կառավարութիւնը շատ երկար ատեն չկարենայ դիմանալ այս ծանր դճողութիւնն ընելու, բարեբաղդ կ'համարիմք զմեզ, եթէ մօտ ժամանակէն քայմէին կանխաւոր ընթացքը ապահովող իմաստուն միջոց մը գործադրութեան մէջ դրուելով, այս առժամանակեայ օգնութեան կամ նպատակն ալ քիչ ատենէն բարձու մը կարենայինք տեսնել:

Անդդ. դեռ պահ Սըր Հէնրի Լէյքերտի համար խօսք կայ թէ մօտ օրէն Լոնտոն պիտի մեկնի, փոքր ինչ բացակայութեամբ Շատ հաւանական է թէ Սըր Լէյքերտ Սալիզպըրի մարդիկին կողմանէ հոն կանչուած է, Փոքր-Ասիոյ բարենորոգման միջոցներուն և օսմ. նոր փո-

ՀՐԱՌԻՐ

ՀԱՅ ՊԱՏԱՆՔԱՆԵՐ ԸՆԿ.

1877 սեպտ. 1ին հաստատուած սոյն ընկերութիւնը՝ որ իրեն նպատակ ունի, շուկայէ մի ընթերցարան ուր պիտի գտնուին հայերէն գաղղիերէն լեզուաւ գրեանք ու թերթերը իւր նպատակին վստահութեամբն է իւր արդի բարեկարգ վիճակովն ամեն ազգայնոց քաջալերութեան արժանի կ'գտնուի:

Գործադիր ժողովն ներկայիս հրաւեր կ'կարգայ յառաջադիմութեան բարեկամներուն իւրեանց անդամակցութեամբ պատուել զընկերութիւնս, որոյ կանոնադրութեան օրինակներն ու բնկալագիրները կրնան ընդունիլ գանձապետ Ա. Էֆ. Փափազեանէ կամ Մահմուտ բաշաթիւ 239 Ե. Էֆ. Փափազեանի գրատունը, ուր կ'ուղղուին նաև ընկերութեան վերաբերեալ ամեն գրութիւններ:

Թուականը որ յառաջագործուած էր հայք պիտի քաջալերեն սոյն ազգագրութեան ձեռնարկը:

Մնամք էն.

Ի Դիմաց դործ. ժողովոյ

Հայ Պատանեաց Ընկ.

Ատենադպիր Ատենապետ
Տ. Գ. Գեղեցիկ Ա. Թեմուր

ՆՈՒԷՐ ԿԱՂԱՆԻ

ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

Անձանձիր արուեստագիտութեամբն ու յարատեւութեամբ հանրաժանութ փորագրիչ Նշան Էֆ. Պէրպէրեան այս անգամ կաղանդի առթիւ Մանկանց նոր Նուէր մ'ալ կ'ընծայէ, իւր քաջալեր տեսլը 16 պատկերազարդ երեսներէ բաղկացեալ, որոց 12ը մաքուր պատկերներով բնութիւն բարոյական խորամանկութեամբ օրինակներ կ'ապրուանակէ, և պատկերն ալ տղայոց վերաբերեալ խաղալիքներ են, որոցմէ մինն որ վրան իրարմէ տարբեր մեծութեամբ ծակեր ունի, երբ գիշեր ատեն ճրագի լուսով լինի բռնելով ստուերը ճերմակ պատի մը կամ թղթի մը վրայ ցոյց տրուի, իսկոյն Յիսուսի գէժքին ստուերապատկէրը պատին վրայ նկարուած կ'տեսնուի:

Սոյն կաղանդի Նուէրը, որ մեծացած հաճոյ և բնդունելի պիտի ըլլայ, կ'կարծեմք, թէ՛ ընծայողին և թէ՛ ընդունողին համար, կ'գտնուի գիւրգիւնի, Սուլթան-Համամ, Ալըր Էֆ. Խանի գէժ թիւ և Ն. Պէրպէրեան Էֆ.ի փորագրատունը, և նոյն փողոց Զարգարեան գործարանը թիւ 14, և բոլոր գրութեան առաջ քով:

ԽՈՐՀԱՆՈՐԴԱ ՀԱՆՐԱՊԵՏ

ԱՐԱՐԱՅԱԳՐՈՒԹԵԱՆՆ ԱՄՅ.

Ենդ ի գրաւոր բան

Պօլսո Գ. Գեղեցիկեան

Բ. ՏԻՊ

Գործ Ասիական Ընկերութեան

Սոյն երկասիրութիւնն որ Արամեան Խաչուր տպագրութեամբ տպուել է, նմանոյն ազնուութեամբ, գործառն յարակալ յանկուցիչ ոճոյն և ազգի

ազգի գողտրիկ իմաստեցը համար՝ Կաղանդի նուէր և Մրցանակաբաշխութեան մէկ հատիկ արժանաւոր պարգև համարուած է:

Դիմեն և Կահեկան ողջ թղթագրամ:

Դիւրոցաց համար մասնաւոր զեղը կըլլայ:

Կեդրոնատեղին է Գրատուն Գործիչու Զաքարիա Զաքարի Ե. Գուրու Յակոբեան խան թիւ 13 և կ'մխտուի բոլոր հայ գրականագետաց քով:

ԱԶԳ

ՏՕՐԹԵՕՐ ՄԿՐՏԻՁ ԱԼԼԱՆԵԱՆ

Երկար ատենէ ի վեր կուրծքի, սրտի և թոքախտի հիւանդութիւնները իրեն մասնեծիւղ ընտրած և մեծ փորձառութիւն ստացած Էլլալով յաջողած է սոցա բժշկութիւնը կատարելապէս գործել, հիմնովին բուժելով նոյն իսկ երկրորդ կարգի խտագոյն աստիճանները:

Այս առթիւ պատիւ ունի ծանուցանել Արգոյ հասարակութեան որ պատրաստ է մասնաւոր այցելութիւններ ընել հիւանդաց և ամեն օր ընդունիլ իրեն դիմող հիւանդները մինչև կէս օր՝ իւր բնակարանը, ի Գառքիւղ, Մէհարտար ճատեհ, թիւ 43, ուր ԴՇ. օրերն ալ ձրի պիտի նայի:

ԵՇ. օրերը պիտի գտնուի Մ. Բէյնտիի իւր-Գառուրդ գեղարանը Կ. Պօլսո Սուլթան-Համամ փողոց:

ՕՐԱՅՈՑՅ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

1879

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Յօրինելու յերեմիա Քահանայէ Խաչիւղի: Կ'գտնուի պմեն գրախանաւոց խանութ:

Գին Զորս դահեկան

ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Պարզ Յրացոյց.— Ազգ. Հոգևոր գլուխ և Ընդհ. ժողով.— Ազգ. Վարչութիւն կրօն. և Քաղ. ժողովը.— Ազգ. դանազան Ժողովը, Խորհուրդը, Հոգաբարձութիւնը և Դիւանը.— Արեգակն, Լուսնի և Ժառն ցեղ մալորակալ վրայոց մէկ քունի համառօտ տեղեկութիւն.— Ատենադարալ խութեան վերաբերեալ քունի մը բառերու բացատրութիւն.— Յրացակ աղբ. ընդհ. վանօրէից.— Ազգ. ժողով, տէրութեան.— Օրմ. կայսր և Կայսերազունը.— Բարձրաստիճան Նախարար Տէրութեան.— Հայազգի պաշտօնատարք ի Բ. Գուրու.— Քիւնի Զայոց.— Քիւն մարդկան ընդ ամենայն երեսու երկրի.— Աղիւստակ զիւտի աւուրց ամսամօրը.— Արժէք գրամոց զանազան տէրութեանց:

ՕՐԱՅՈՑՅ

1879

ՏԱՐԻՈՑՆ

Երեսուցէմայ միարանութեան վանքէն ի լոյս ընծայուած է յառաջիկայ տարուան (Երացոյցը, որն որ մեր ազգին ստեղծական տաճարէն և աստղաբաշխական երևութից գիտելիքներէն ու ծանօթութեանց զատ կ'արտաբանէ նաև աշխարհի նշանաւոր անցից ժամանակագրութիւնը և քաղաքական ընդհանուր հանդիսաւոր տօնակալութեանց ցանկը:

Կ'մխտուի բոլոր գրախանաւոց քով ի Գին հարկը փառայ:

ՀԱՐԱԹԻԱ ԲՇ. 18 ԴԵԿՏԱՐ

ԸՆԴՀ. ՊԱՐՏ. ԱՐԺ.

Բաց	12.29
Դոց	12.30
Բարձր դին	12.32
Յած դին	12.27
Թղթագրամ բաց	417.00
բարձր	439.00
ցած	417.00
Ժամը 11	434.00
Փոխ. 63ի	Ֆր. 064.00
» 65ի	» 072.00
» 69ի	» 070.50
» 73ի	» 063.00

Դանձաւորմն	21.50
Սօսիթէ Ժէնէրալ	4.26
Սօսիթէ Օթօման	3.00
Պանթ ալ Բօնթ.	6.06
Քրէտի Ժէնէրալ	4.36
Թրամվէյ	1.62
Բուս. Երկաթուղի	44.50

ԸՆԴՀԱՆ ԴՐԱՄԱՅ

(Օ. 100 Կ. 1 Կ. 1)	
Անգղ. սակի	109.10
Գաղղ.	87.04
Բօլ	89.15
Քարպօն արծաթ	16.20
» թղթագրամ	09.00
Գրքմից	51.05
Հինդոց	23.20
Մէթալիք	24.20
Ճերմակ մէճիտ	08.30
Պղինձ	184.00

ՄԻՆԱՍԵԱՆԻՆ ՄԱՂԱՂԱՆ

ԳՏԵՆՈՒԱԾ

ՈՒ

ՓԱՆԱՍԷ

Կոչուած ցաւի դեղը բոլորովին բուսեղէններէ բաղադրուած ըլլալով թէ՛ ներսէն և թէ՛ դուրսէն կը գործածուի ու բազմաթիւ ցաւեր ու հիւանդութիւններ շուտով կը բժշկէ, ինչպէս որ վարը յիշուած է:

Ամեն տեսակ Բուր, Ըստամեդ, Բէլ, մէլքի կամ միջքներու ցաւեր, ու նաև Թանջը, Քօլէրա և այլ ամուսուան հիւանդութիւններ ունեցողները այս դեղէն խմելու են հետեւեալ կերպով: Կէս գաւաթ ջուրի մէջ, գիւր սոռնի մը զրգալէն աւելի շաքար վրան լեցուր անուշի զրգալ մը փանաւե աղէկ մը խառնէ ու խմէ:

Կոկորդի հիւանդութեանց, և Ուռեցքի համար դեղը վերջիշալ կերպով պատրաստէ ու ժամը կամ երկու ժամը հեղ մը՝ մէկ կամ երկու անուշի զրգալ այն բաղադրութեան խմէ: Յօդացալի, Բիւնաթիւմի, Ուռի ցաւի, Ստամոքի ու տեսակ տեսակ կանակի ցաւերու համար դուրսէն փանաւե քսելով աղէ մը շինելու է: Այլապի ցաւի համար քիչ մը բաւական փանաւե մէջ թաթիլով ցաւած աղապին վրայ զնկու է:

Ամեն տեսակ երբոր ցաւի մը համար դուրսէն փանաւե քիւն հարկ կըլլայ, եթէ քիչ մը ալ խմուի աւելի շուտ բժշկութիւն կըլլայ:

Մարմնոյ այրուած կամ ճմլուած տեղերը բժշկելու համար վտանգը պատահածին պէս փանաւեին վրան աղէկ մը լեցնելու է: Ղառաւ կով և լի կտրուած վերքերը բժշկելու համար՝ արիւնը չարած շուտով մը վերքը կապելու և կապին վրայէն փանաւե լեցնելու է մինչև որ Լաւ մը

թրչի փանաւե նաև արեան շրջանը նարագացնէ ու բոլոր բնութիւնը կը զօրացնէ:

Այս դեղին օգտակարութեանը վրայ երկար էն գրել աւելորդ կը համարեմք, գործածողները զայն միշտ կը գովեն, ուզողը կրնայ անձամբ փորձել: Գինն ածան է: Կը ծախուի Միւնստեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը որ ի Ղալաթիա Կ. Պօլսոյ:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԻՈՏԱՍԱՆ ԿԵՍԱՐԱՅ

ԳՈՐԾ ՍՈՒԵՏՈՒՊՈՒՆ

Թարգմանաց Ե. Մ. Ս.

Սոյն պատմութեան երկրորդ և վերջին հատորն ալ իզմիրի Տէպէեան եղբորոց տպարանէն ի լոյս ընծայուելով, կ'ծախուի Ենի-Ճամի Զիլիկիլիէր ճատեհի թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը, և ուրիշ գրափաճաւաց քով: Գին 1 ֆրանք 25 ամս թիւ:

ԲԱՆԱԼԻ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵԱՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԳՐԵՑ

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Ահաւասիկ դեղեցիկ մեթոտ մը Մամուրեան Էֆ. աշխատասիրութեամբ մուտ գտնելով մայրենի լեզուի ուսման մէջ, կ'աւանդորդէ շակերտները շարագիր լինելու, չըստ պատելով որ անոնք քերականութեան տաղակալի շրջանէն անցնին:

Այս գրքովը Զմիւռնիոյ Տէպէեան եղբորոց տպարանէն ի լոյս ընծայուելով կը ծախուի Ենի-Ճամի, Զիլիկիլիէր ճատեհի թիւ 2, Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գրափաճաւաց քով: Գին 50 ամս թիւ:

ՆՈՐ ՕՐԱՅՈՑՅ

1879

ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Կ'մխտուի գին 20 փարա մէճիտ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՑՅ

ՊԱՏՄՈՒՐԱՅ

1879

ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Գին 40 փարա մէճիտ

Տպագրութեան Զարգարեան

Ձեռնարկագիր արտակրեւորով

զարգարեալ սոյն ընդաճակ օրացոյցը բաց ի բուն օրացոյցէն կ'արտաբանէ նաև վերջին թուոս—Տանկական պատերազմին համառօտ պատմութիւնը, ասողապատկական ամենակարեւոր գիտելիքներ, բարոյական սկզբունքներ, խոյթման և այրածի դեղեր, քաղաքական ճճները շնչելու կերպը: Ասոցմէ զատ ազգային նշանաւոր բանաստեղծ Քամաւ Քաթիպայի «Հայերու թուրը» վերնագրով մէկ չնաչեարհիկ ոտանաւորը:

Կ'մխտուի Զարգարեան վաճաճատունը, Սուլթան Համամ փողոց Սուրբ Էֆէմի խանի գիմաց, թիւ 13 և գրափաճաւաց քով:

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ

ՆԻԿ.Մ. ԹԻԼԻՊԷՆԵԱՆ